

Gemi İndirme Kızakları İnşaatında Yenilik

Bir gemi inşa kazağı, meyilli bir iskeleye benzetilebilir; bunun takriben üçte ikisi karada ve üçte biri de su altındadır. Karadaki kısım normal yapı tekniğine girer, buna karşılık, su içindeki meyilli kısım ise inşa güçlükleri gösterir ve bu yüzden de tesisin maliyeti çok yükselir. Yabancı ileri ülkelerde deniz kısmı, kira ile temin edilen sıralı çelik perdelerle çevrilmekte ve bu iki perdenin arası geçirimsiz toprakla doldurulmaktadır; bu saha içinde kalan deniz suyu da yüksek kapasiteli tulumbalarla boşaltılmakta ve böylece kuruya alınan sahada kazağın deniziçi kısmı inşa edilmektedir. Bazı hallerde de, denizin periyodik olan met ve cezirinden faydalanılarak, suların alçak olduğu süre içinde inşaat yapılmaktadır.

İnşaat Yüksek Mühendisi Melih Köknel'in metodunda ise, su içindeki inşaat tamamen su üzerinden kumanda edilerek ve dalgıç kullanmadan yapılmaktadır. Bu şekilde, tersanelerin yüzzer vinçlerinden faydalanmak suretiyle, klâsik metoda kıyasla, inşaat maliyetinde yüzde yetmiş bir ekonomi sağlanmaktadır.

Bu metod ilk olarak Gölcük tersanesinde, Türkiye'nin en büyük kızaklarında uygulanmıştır. Buluşun büyük özelliği, su içinde yerinde dökülen bü-

yük çaplı betonarme kazıkların başları, gene su içinde özel bir aparatla istenilen seviyede düzgün bir şekilde kesilebilmektedir. Gemi bu meyilli sahtı üzerinden denize indirilmektedir.

Bundan böyle, Türkiye'de inşa edilecek kızaklarda bu metodun tatbiki, milli yatırıma milyonlarca liralık tasarruf sağlayacaktır.

Yeni Gazete, 17 Mayıs 1965

Koca Sinan

Sümerlerden Etiler'e, Artukoğullarından Akkoyun'lulara ve Selçuklulardan Osmanlı İmparatorluğuna devrede gelen ölümsüz Türk anıtları, biri diğerini tamamlayan mimari bir âlem olarak yükselir. Bunlar, güzel yurdumuzun birer tapu senetleridir.

Osmanlı imparatorluğunun kuruluş yıllarında, Söğüt, Bilecik, İznik ve çevresinde inşa edilen büyük yapılarda prensip ve tarz üzerinde durulmayarak mimarî gelişime imkânlar arandığı görülür. Sultan Orhan, Birinci Murat, Yıldırım Beyazıt devirlerinde Bursa'da ilk bir san'at havası içinde, mimarî olgunlaşmaza doğru çok kuvvetli bir hamle dikkati çeker. Çelebi Sultan Mehmet devri, artık kararlı, olgunlaşmış, özel bir mimari karakter taşır. Büyük Türk Mimarı İlyas Ali'nin yükselttiği Bursa'da Yeşilcamî ve Yeşiltürbe yeri, yapılaş ve plân bakımından büyük bir önem taşımaktadır. Yeşilcamî (1433) yılında yapıldığı gözönüne alınarak, Osmanlı İmparatorluğunun mimarlık tarihinin başlangıcı addolunmaktadır. Bursa'dan Edirne'ye ulaşan sanat hareketleri az zamanda büyük gelişme göstermektedir.

1453 yılında İstanbul'un alınışıyla tarihte nasıl yeni bir çağ açılıyorsa, Türk mimarisi de bu tarihten sonra daha sistemli ve daha sağlam bir karakter taşımağa başlar. İstanbul ve Edirne'de yaptığı Beyazıt camileriyle "Üstad Mimar Hayrettin" mimarlık alanında büyük bir devrim yaratmıştır. Konuya girmeden evvel mimar Mecnun Ahmet, Mimar Musa, Ali Neccar ve Kemalettin gibi büyük ölçüde eserler bırakan san'atkarları da anmak gerekir.

İşte böyle üstün bir güzel San'atlar âlemi içinde doğan Mimar Koca

Sinan, 15. yüzyılda başlayan yüce Türk mimarisini, 16. yüzyılda yüksek devresinin zirvesine ulaştırmıştır, Sinan :

1490 yılında Kayseri'nin Kesi nahiyesinin Ağrınas köyünde doğmuştur. Yavuz Selim zamanına kadar devşirme çocukları yalnız Rumeli eyaletlerinden alınırken Yavuz, bu usulün Anadolu eyaletlerinde de tatbikini emretmişti.

Sinan, dostlarından Mimar ve Şair Mustafa Sait Çelebi'ye söyleyerek yazdırdığı (Tezkeret-ül-Bünyan) isimli risalesinde Kayseri'den askere alınan ilk devşirme kafilisi arasında bulunduğunu kaydeder.

1512'de İstanbul'a getirilen Sinan, Büyük zekâ ve çalışkanlığı ile kendini sevdirmiş, az zamanda çok işler başarmış ve zamanının büyüklüğünün sevgisini kazanmıştır.

1529 da Başmimar Acem İsa ölünce, Sadrazam Lütfi Paşa'nın aracılığı ile Mimarbaşı, o zamanın tabiriyle (Ser Mimaram Hassa) olmuştu. O tarihten itibaren ölümüne kadar bu işin başında bulunmuş ve eserlerinin de ispatladığı gibi bütün ömrünü büyük bir faaliyet içinde geçirmiştir.

Sinan, Yavuz devrini gördüğü gibi, Kanunî'nin uzun saltanat yıllarını, İkinci Selim ve Üçüncü Murat devirlerini de yaşamıştır.

Büyük Mimar'ın göz doyurucu ve gönül okşayıcı san'at anıtlarını kendisi oniki kısıma ayırmaktadır.

(81) Selâttin camî, (450) Mescit, (55) medrese, (26) türbe, (14) imaret, (8) büyük köprü (16) kervansaray, (12) mahzen, (30) dan fazla hamam ve (20) den ziyade saray vardır..

Bu eserler yurdumuzda olduğu gibi, Türk kılıcının parladığı, at koş-

